

Önsöz

Serhat KOLOĞLUGİL*

İlk sayısını yayınlamaktan büyük bir mutluluk duyduğumuz bu dergi, Işık Üniversitesi İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi bünyesindeki tüm bölüm ve programlarımızla birlikte kurguladığımız daha büyük bir hikâyenin bir parçasıdır. Bu kurgunun arkasında yatan ana soru bugünün ve yarının dünyasını tanımlayan temel teknolojik gelişmelere referansla, bir sosyal ve idari bilimler fakültesi eğitim ve araştırma alanlarında kendisini nasıl konumlandırması sorusudur. Bu soru hem öğrencilerimizin hayata daha iyi bir şekilde hazırlanmaları hem de teknolojik dinamiklerin insan ve toplum üzerindeki etkilerinin anlaşılmasına akademik seviyede katkı yapabilmek açısından önemlidir. Bu çerçeveye bize aynı zamanda temel teknolojik trendlere sosyal ve tarihsel bir perspektiften bakabilen, yaptığı araştırmalarla alan bazlı ve evrensel ölçekteki sorunlara çözüm üretebilen ve bu süreci tüm iç ve dış paydaşlarla yakın iletişim halinde yürüten bir fakülte olma yolunda değerli bir yol haritası sunmaktadır.

Teknolojinin insan yaşamı ve sosyal süreçler üzerindeki etkileri yeni bir olgu değildir. Özellikle modern çağda, endüstri devrimiyle birlikte başlayan teknolojik dönüşüm sosyal alanı birçok boyutuyla derinden etkilemiştir. Benzer bir şekilde, 20. yüzyıla damgasını vuran elektronik ve bilişim alanındaki gelişmeler sadece günlük hayat pratiklerinde değil, aynı zamanda çalışma şekilleri, değer yaratma modelleri ve daha genel bir düzlemde sosyal ilişkiler üzerinde iz bırakmıştır. Fakat, 21. yüzyılın ilk çeyreğinde dijital alanda yaşanan gelişmeler bu sürecin günümüzde artık daha farklı bir aşamaya evrilmeye başladığını göstermektedir. Özellikle yapay zekâ araştırmalarında ulaşılan sonuçlar akıllı makinelerin hesaplama yapabilme gibi fonksiyonların ötesinde, insanın üst-bilişsel özelliklerini ikame edebilme potansiyeline sahip olduklarını bize göstermektedir. Sadece kodlama dillerini değil, doğal insan dilini anlayabilen, veriler üzerinden öğrenebilen ve geleneksel olarak insan yaratıcılığıyla ilişkilendirilen alanlarda faaliyet gösterebilen makineler bu yeni dönemin önemli unsurlarıdır. Bu alanda uzunca yıllardır devam eden çalışmalar artık somut etkilerini ve farklarını daha net bir şekilde görebildiğimiz bir aşamaya ulaşmıştır. İçinde bulunduğumuz yüzyıl bu açıdan akıllı makinelerin insan

* Işık Üniversitesi, İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi Dekanı, serhat.kologlugil@isikun.edu.tr, ORCID: 0000-0002-2399-4349.

hayatının ve sosyal alanın birçok unsurunu daha kökten bir Şekilde deđiŐtiren bir zaman dilimi olacaktır.

Dolayısıyla teknolojik dinamikler artık sadece fen ve mühendislik alanlarının temel konusu olarak değil, aynı zamanda sosyal bilimlerin de merkezinde yer alan bir olgu olarak kendini göstermektedir. Akıllı makinelerin sosyal alandaki etkileri hem bilimsel araştırma metodlarının ıŐıđında hem de hukuk ve etik gibi normatif alanlarda inceleme konusu olmaktadır. Bu gelişmeler sosyal bilimler aÇısından bazı fırsatlarla birlikte tehditler de yaratmaktadır. Tüm bu sreŐ bir taraftan insanı ve toplumu anlamaya ŐalıŐan araŐtırmacılar iÇin yeni alanlar ve sorular ortaya koyarken, diğer taraftan sosyal bilimleri daha uygulamalı, proje bazlı ve dış paydaşlarla daha yakın ve ortak ŐalıŐmalar yapan bir paradigmaya doğru yönelmektedir. Bu paradigma gerŐekten de 21. yüzyılın niversitesini tanımlayan ana unsurlardan biri olarak karŐımıza Őıkmaktadır. Kendi iŐine kapalı bir akademik modelin yerine, bugünü Őekillendiren teknolojik dinamikleri daha yakından takip eden ve tüm paydaşlarla ortaklık kurma refleksini gösterebilen akademik anlayıŐın sosyal ve idari bilimlerde güçlenmesi gerekmektedir.

Böyle bir perspektif, insanlığı ilgilendiren sorunların mühendislik alanındaki geliŐmelerle birlikte sosyal bilimlerin yapacağı katkıları da barındıran ortak bir düzlemde Őzlmesine olanak sağlayacaktır. Bu küresel sorunların temel özelliklerinden bir tanesi Őok boyutlu yapılarıdır. Örneğin, nemi giderek daha fazla kavranan küresel ısınma sorunu ve buna paralel olarak geliŐen yenilenebilir enerji ve yeŐil ekonomi alanları, yapıları itibarıyla disiplinlerarası konulardır. Bu sebepten ötürü, bu alanda yapılan bilimsel araŐtırmaların uygulamalı ve Őok disiplinli bir perspektiften mevcut somut sorunların Őzmne yönelmesi gerekmektedir. Sosyal bilimcilerin bu sorunların Őzmne aktif katkı yapmaları, ilgili alandaki teknolojik geliŐmeleri takip edip bunların olası etkilerini anlamlandırmalarıyla yakından alakalıdır. Benzer bir Şekilde, bu alanlardaki teknolojik dinamiklere katkı yapan araŐtırmacı ve mühendislerin konunun sosyo-ekonomik ve davranıŐsal boyutlarını görebilmeleri bu disiplinlerarası ortaklığın baŐarılı sonuÇlar vermesi aÇısından elzemdir. Kısacası, teknoloji ve sosyal bilimler arasında oluŐturulması gereken bu ortaklık salt bir entelektüel birliktelik olmanın ötesinde, önümüzde duran somut ve acil sorunların Őzm iÇin de büyük önem arz etmektedir.

Buradan hareketle, fakülte olarak ilk sayısını sunduğumuz dergimiz bu Őok disiplinli ortaklığın geliŐimine bir katkı yapmayı amaŐlamaktadır. Derginin hedefi uluslararası standartlarda editoryal ve hakemlik sreŐlerini yürüterek, nitelikli akademik ŐalıŐmaları disiplinlerarası bir perspektiften okuyucuya sunabilmektir. Bu bağlamda derginin hem Türkiye’de hem de uluslararası literatürde teknoloji – toplum – insan ekseninde yapılan ŐalıŐmalara kendine özgü

bir boyut katacağına inanıyoruz. Daha geniş bir perspektiften amacımız, derginin bir yayın organı olmasının ötesinde Türkiye’de bu eksendeki tartışma ve araştırmaların daha da gelişip büyüyebileceği bir platform olma vazifesini görmesidir. Bu alanda çalışan tüm araştırmacıları bu platformun bir parçası olmaya ve *Social Review of Technology and Change* dergisine Türkçe ya da İngilizce makalelerini göndermeye davet etmek istiyoruz.

Son olarak, bu projenin hayata geçmesini sağlayan değerli hocalarım ve çalışma arkadaşlarıma ve bu ilk sayıda makalelerin hakemlik süreçlerini yürüten tüm değerli akademisyenlere teşekkür etmek istiyorum. Derginin Editörler Kurulu’nda yer alan *Doç. Dr. Aslı şen Taşbaşı*, *Doç. Dr. Erol Ülker* ve *Doç. Dr. Özlem Kayhan Pusane*, projenin en başından itibaren tüm süreci büyük bir titizlik ve başarıyla yürüttüler. *Bahadır Er* Teknik Editör olarak, *Halit Güzelsoy* ve *Rukiye Kaya* da Asistan Editörler olarak özellikle teknik konularda Editörler Kurulu’na destek oldular. Fakültemizin tüm bölüm başkanları Dergi Kurulu’nda yer alarak ilgili alanlarda projeye katkı sundular. Farklı üniversitelerden değerli akademisyenler de Danışma Kurulu’nda yer alarak bu projeye güç kattılar. Tüm bu değerli hocalarıma ve projemizin gerçekleşebilmesi için bize destek veren Işık Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Hasan Bülent Kahraman’a en içten teşekkürlerimi sunarım.